

UCHWAŁA NR XVIII/...../25

RADY GMINY SOMIANKA

z dnia 25 lipca 2025 r.

w sprawie stanowiska dotyczącego zmiany przepisów prawa w zakresie ponoszenia przez gminy kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania tych opłat

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Rada Gminy Somianka wyraża stanowisko w sprawie zmiany przepisów prawa w zakresie ponoszenia przez gminy kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania tych opłat, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Stanowisko, o którym mowa w § 1, kieruje się do:

1. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
2. Prezesa Rady Ministrów,
3. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej,
4. Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej,
5. Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
6. Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej,
7. Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z terenu województwa mazowieckiego,
8. Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej z Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej oraz Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej,
9. Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej z terenu województwa mazowieckiego,
10. Samorządów gminnych z terenu województwa mazowieckiego,
11. Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej,
12. Unii Miasteczek Polskich,
13. Związku Miast Polskich.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Gminy Somianka.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Robert Rakowski

RADCA PRAWNY
Sylvia Szewc
Sylvia Szewc

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 61 ust. 1 - 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.):

1. Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

2. Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą:

- 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu;
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2 Ustawy o pomocy społecznej.
 - a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium,
 - b) w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w pkt 1 i 2.

2a. Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej mogą wносить osoby niewymienione w ust. 2.

3. W przypadku niewywiązywania się osób, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 2a, z obowiązku opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, ustalonego w decyzji lub umowie, o której mowa w art. 103 ust. 2, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Wydatki gminy podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Przepis art. 104 ust. 3-8 stosuje się odpowiednio. W oparciu o art. 96 ust 1 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia z pomocy społecznej spoczywa na:

- 1) osobie i rodzinie korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej;
- 2) spadkobiercy osoby, która korzystała ze świadczeń z pomocy społecznej - z masy spadkowej;
- 3) małżonku, zstępnych przed wstępnymi osoby korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej - jedynie w przypadku gdy nie dokonano zwrotu wydatków zgodnie z pkt 1 i 2, w wysokości przewidzianej w decyzji dla osoby lub rodziny korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej.

Przepis art. 96 ust. 1 nie upoważnia gminy do dochodzenia zwrotu wydatków, jakie poniosła w sytuacji gdy opłata wnoszona przez mieszkańca za pobyt w domu pomocy społecznej, tj. 70% jego dochodu nie wystarczała na pokrycie miesięcznego kosztu utrzymania. Art. 96 ust. 1 nie daje zatem możliwości wystąpienia o zwrot kwoty różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez mieszkańca. Ta kwestia w ocenie Rady Gminy Somianka wymaga jednak uregulowania. Częstą praktyką, jaka zdarza się w naszej Gminie ale i w innych gminach jest sytuacja, gdy osoba kierowana do domu pomocy społecznej posiada niewielki dochód jednakże sumiennie wpłaca ustawowe 70 % dochodu na pokrycie miesięcznego kosztu utrzymania, natomiast pozostałą część brakującej kwoty dopłaca gmina, która to różnica w odniesieniu do aktualnej stawki miesięcznej pobytu w DPS stanowi istotne obciążenie dla budżetu gminy. Na tę sytuację często nakłada się również fakt, że osoba skierowana do DPS przebywa w tym miejscu kilka, kilkanaście lat. Podopieczni kierowani do domu pomocy społecznej bardzo często są samotni, ale dysponują własnym majątkiem np. w postaci gospodarstwa rolnego, który to majątek w oparciu o aktualne przepisy prawa poza sporadyczną darowizną na rzecz gminy, przechodzi na dalszych spadkobierców nie partycypujących w kosztach utrzymania podopiecznego.

Mając powyższe na uwadze Rada Gminy Somianka apeluje o podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do zmian w prawie polegających np. na umożliwieniu dochodzenia zapłaconej różnicy miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w DPS z masy spadkowej mieszkańca DPS niezależnie od tego, czy wywiązywał on się z pokrywania tego kosztu w postaci przekazywania 70 % swojego dochodu.